NORAKSTS
Lieta Nr.A42328705
AA43-1416-08/7

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2008.gada 23.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Ļ.Kušnire,
tiesneši L.Slica un M.Vīgants

piedaloties pieteicējai *S.I.* un Rīgas pilsētas pašvaldības pārstāvošās iestādes Rīgas domes pārstāvim Uldim Ulmanim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *S.I.* pieteikumu par Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 27.aprīļa lēmuma (sēdes protokols Nr.1, 12.6.2.punkts) atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar *S.I.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 28.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2005.gada 27.aprīļa lēmumu (sēdes protokols Nr.1) (turpmāk – Lēmums) *S.I.* atteikts sniegt palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, izīrējot dzīvokli Nr.1, Rīgā, */dzēsta adrese/*.

Atteikums pamatots ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 11.pantu un likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 44.pantu, un apstākli, ka pieteicējas ģimene neatbilst to personu kategorijām, kurām ir tiesības pieprasīt izīrēt pašvaldības dzīvojamo telpu, un nav arī reģistrēta palīdzības saņemšanai.

[2] 2005.gada 6.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *S.I.* (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Rīgas domes 2004.gada 16.novembra saistošo noteikumu Nr.76 „Personu, kurām nepieciešama pašvaldības palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un pašvaldības palīdzības sniegšanas kārtība" (turpmāk - Saistošie noteikumi Nr.76) 2.3.punkta 2.3.6.apakšpunktā ir noteikts, ka pirmām kārtām ar dzīvojamo telpu nodrošināmas

maznodrošinātas personas, kuras no dzīvojamām telpām Rīgā izliktas par Civillikumā noteikto saistību neizpildi vai zaudējušas dzīvojamo telpu krāpniecisku darbību rezultātā, par ko ierosināta krimināllieta, un kuras atbilst likuma ,,Par dzīvojamo telpu īri" 36.[1] pantā noteiktajai personu kategorijai.

[2.2] Dzīvokli Rīgā, Silikātu ielā 1, korpuss 1, - 17, kurā pieteicēja ar ģimeni dzīvoja līdz 1999.gadam, zaudējusi krāpniecisku darbību rezultātā. Par māklera darbībām vērsusies ar iesniegumu Rīgas Galvenās policijas pārvaldes 30.policijas nodaļā, taču krimināllieta netika ierosināta. Līdzekļu trūkuma dēļ nav bijis iespējams arī vērsties tiesā civiltiesiskā kārtībā.

[2.3] Pieteicēja maksājusi pašvaldības uzņēmumam ,,Kurzemes nami" īres maksu un maksu par komunālajiem pakalpojumiem. Saskaņā ar Civillikuma 1488.panta 1.punktu darījumam, ko izpildījušas abas puses, ir tādas pašas sekas, kādas tam būtu, ja tas būtu uzrakstīts. Pieteicēja uzskata, ka starp viņu un pašvaldības uzņēmumu ,,Kurzemes nami" pastāvēja faktiskas īres attiecības.

[2.4] Rīgas domes Kurzemes rajona Sociālās palīdzības dienests jau savā 2003.gada 3.janvāra vēstulē Nr.03/18, kas adresēta Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes Kurzemes rajona nodaļai, lūdza piešķirt dzīvoklim Nr.1 */dzēsta adrese/*, Rīgā, sociālā dzīvokļa statusu.

Arī Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs 2005.gada 25.februāra vēstulē Nr.BTC-05-31-dv ir lūdzis izņēmuma kārtā izīrēt pieteicējas ģimenei dzīvokli Nr.1, */dzēsta adrese/*, Rīgā, norādot, ka tas nepieciešams četru nepilngadīgo bērnu interesēs.

Pieteicēja uzskata, ka ir pārkāptas viņu nepilngadīgo bērnu tiesības uz pajumti un Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas atteikums noslēgt ar viņu īres līgumu ir formāls un neobjektīvs.

[3] Par pieteikumu Rīgas dome iesniedza paskaidrojumus, kuros norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Dzīvojamās telpas īres līgums ir vienīgais pamats, lai iemitināšanos dzīvojamā telpā un dzīvošanu tajā varētu atzīt par tiesisku. Iemitināšanos dzīvojamā telpā bez dzīvojamās telpas īres līguma ir nelikumīga un patvarīga. Tā kā ar pieteicēju netika noslēgts dzīvojamās telpas īres līgums, ir pamats atzīt, ka dzīvojamo telpu viņa ar ģimeni aizņem patvarīgi.

[3.2] Apstāklis, ka pieteicēja dzīvo strīdus dzīvoklī un veic īres maksas maksājumus, nevar būt par pamatu īres tiesību atzīšanai saskaņā ar Civillikuma 1473.pantu.

Ņemot vērā, ka likuma ,,Par dzīvojamo telpu īri" 5.panta pirmajā daļā ir noteikta īres līguma obligāta rakstiska forma, tad atbilstoši Civillikuma 1475.pantam nav pamata uzskatīt, ka starp izīrētāju un īrnieku ir izveidojušās īres tiesiskās attiecības. Kārtība, kādā pašvaldības izīrē savā īpašumā esošo dzīvojamo fondu, ir paredzēta likuma ,,Par dzīvojamo telpu īri" 5.pantā.

[3.3] Pieteicējas ģimene neatbilst to personu kategorijām, kurām ir tiesības pieprasīt pašvaldības dzīvojamo telpu un tā nav arī reģistrēta palīdzības saņemšanai, tādēļ pašvaldība nav tiesīga viņas ģimenei izīrēt dzīvojamo telpu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 28.novembra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Lietā nav strīda, ka pieteicējas ģimene ir atzīstama par maznodrošinātu.

Lietā arī nav strīda, ka nav ierosināta krimināllieta par krāpnieciskām darbībām, kuru rezultātā pieteicēja zaudējusi dzīvokli.

Tādējādi no minētā izriet, ka pieteicējas ģimene neatbilst likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 36.[1] pantā noteiktajai īrnieku kategorijai, kura zaudējusi dzīvojamo telpu krāpniecisku darbību rezultātā, par ko ierosināta krimināllieta.

[4.2] Lietā nav strīda, ka dzīvokli Rīgā, */dzēsta adrese/*, pieteicēja aizņēmusi patvarīgi. Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 1.decembra spriedumu pieteicēja un viņas ģimenes locekļi no patvarīgi aizņemtā dzīvokļa Rīgā, */dzēsta adrese/*, izlikti. Spriedums stājies spēkā.

Tādējādi pieteicēja neatbilst arī to īrnieku kategorijām, kas no dzīvokļa izliktas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri 28.[2] panta pirmajā daļā, 28.[3] panta pirmajā daļā un 28.[4] panta otrajā daļā paredzētajos gadījumos.

Tiesa norāda, ka administratīvā procesa kārtībā nav skatāmi jautājumi par īres līguma noslēgšanu. Pie tam starp pusēm jau ir spēkā stājies tiesas spriedums par izlikšanu, līdz ar to šā procesa ietvaros vērtējams tikai jautājums, vai Rīgas domei bija pienākums sniegt pieteicējai palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, proti, lemt par sociālā dzīvokļa piešķiršanu, nevis jautājums par īres līguma slēgšanu par dzīvokli Rīgā, */dzēsta adrese/*.

[4.3] Lemt par palīdzību ir Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas kompetencē, un citu pašvaldības vai citu organizāciju ieteikumi tai nav saistoši. Komisijai jāvadās vienīgi no likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" un saistošajiem noteikumiem.

[4.4] Lietā nav strīda, ka pieteicēja nav reģistrēta pašvaldības palīdzības saņemšanai kā to paredzēja Saistošie noteikumu Nr.76 un kā to paredz tagad spēkā esošie Rīgas domes ?*datums?* saistošie noteikumi Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama pašvaldības palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un pašvaldības palīdzības sniegšanas kārtība" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.6).

Kaut arī Lēmumā atteikts noslēgt īres līgumu par konkrētā patvarīgi aizņemtā dzīvokļa izīrēšanu, pēc būtības no Lēmuma teksta izriet, ka vienlaikus konstatēta pieteicējas neatbilstība to personu kategorijām, kurām ir tiesības pieprasīt pašvaldības palīdzību (tai skaitā īrēt sociālo dzīvokli).

Minētais arī norādīts Rīgas domes dzīvokļu pārvaldes 2006.gada 23.marta vēstulē Nr.DK-06-5187-ap, no kuras izriet, ka 2005.gada 27.aprīļa sēdē izskatīts arī jautājums par pieteicējas ģimenes tiesībām tikt reģistrētai pašvaldības palīdzības saņemšanai.

[4.5] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pieteicēja neatbilst to personu kategorijām, kurām bija tiesības saņemt pašvaldības palīdzību ne saskaņā ar Saistošiem noteikumiem Nr.76, kas bija spēkā iesniegumu iesniegšanas laikā, ne arī saskaņā ar pašreiz spēkā esošajiem Saistošiem noteikumiem Nr.6 Tādējādi Lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicējas ģimene neatbilst to personu kategorijai, kurām ir tiesībām tikt reģistrētām pašvaldības palīdzības saņemšanai un šādu palīdzību saņemt.

Pie šādiem apstākļiem nebija likumīga pamata izdot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu – izīrēt sociālo dzīvojamo telpu vai reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai sociālajā mājā, tādēļ pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir noraidāms.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 28.novembra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzībā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Pieteicējas ģimenē šobrīd sastāv no 11 cilvēkiem, no kuriem četri ir nepilngadīgi, pati pieteicēja un vēl divi ģimenes locekļi ir invalīdi. Pietiecējas ģimene ir uzskatāma par maznodrošinātu, tādējādi atbilst tai iedzīvotāju kategorijai, kuriem, pamatojoties uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 36^1.pantu, pašvaldībai ir jāsniedz palīdzība dzīvokļa jautājuma risināšanā.

[5.2] Pieteicēja atteicās pārsūdzēt lēmumu par atteikšanos ierosināt krimināllietu tāpēc, ka nebija saprotams, kad ierosinātā lieta tiks pabeigta. Civiltiesiskā kārtā tiesāties pieteicējai bija par dārgu.

[5.3] */dzēsta adrese/*, Rīgā, pieteicēja ar savu ģimeni mitinās kopš 2002.gada 24.jūnija. Par dzīvokli tika maksāts pašvaldības uzņēmumam „Kurzemes nami", kas maksājumus pieņēma, tādējādi pieteicējai bija pamats uzskatīt, ka starp pašvaldības uzņēmumu „Kurzemes nami" un viņu ir noslēgts mutisks īres līgums.

[5.4] Saistošo noteikumu Nr.6 2.15.punkts noteic, ka sociālā dzīvokļa izīrēšanai reģistrē maznodrošinātas personas, uz kuriem attiecināms viens no nosacījumiem – 1. vai 2.grupas invalīdi un mazgadīgi bērni. Pieteicējas ģimene atbilst diviem nosacījumiem.

[6] Par pieteicējas apelācijas sūdzību Rīgas dome iesniedza paskaidrojumu, kurā norāda, ka tā ir nepamatota, savukārt Administratīvās rajona tiesas spriedums ir likumīgs un pamatots.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja apelācijas sūdzību uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētājs apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība un arī pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir nepamatoti un noraidāmi.

[9] APL 307.panta ceturtā daļa paredz, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot lietas apstākļus, atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 28.novembra spriedumā ietvertais pamatojums (sk. šā sprieduma [4] punktu) ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas sprieduma motivācijai.

[10] Attiecībā uz pieteicējas apelācijas sūdzībā minētajiem argumentiem Administratīvā apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Palīdzības dzīvokļa jautājumu risināšanā pamatprincipus noteic likums „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā". Šajā likumā noteikto attiecībā uz sociālo dzīvokļu izīrēšanu papildus reglamentē likums „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām". Īrnieku kategorijas, kurām tiek nodrošināta palīdzība, noteic likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 36.[1] pants.

Pamatojoties uz minētajos likumos ietverto deleģējumu, pašvaldībām ir tiesības, izdodot saistošos noteikumus, noteikt personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļu jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību. Konkrētā gadījumā tie ir Rīgas domes Saistošie noteikumi Nr.76 un Nr.6.

Atbilstoši minēto tiesību normu kopumam apstāklis, ka persona ir maznodrošināta, ir invalīds, tai ir nepilngadīgs bērns un ģimene ar tiesas spriedumu ir izlikta no dzīvokļa, automātiski nerada tiesības palīdzības saņemšanai. Atbilstoši regulējumam tiesības uz palīdzību īstenojas, ja izpildās arī citi attiecīga palīdzības veida saņemšanai paredzētie priekšnoteikumi.

Kā pamatoti konstatējusi pirmās instances tiesa, kaut arī pieteicējas ģimene atbilst dažiem palīdzības saņemšanas priekšnoteikumiem, nevienā gadījumā neizpildās viss priekšnoteikumu kopums, lai pieteicēja varētu

saņemt palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Šā secinājuma pareizību neietekmē apelācijas sūdzības argumenti.

Atbilstoši apelācijas sūdzībā norādītajam pieteicēja uzskata, ka viņas ģimene var pretendēt uz sociālā dzīvokļa izīrēšanu, pamatojoties uz Rīgas domes Saistošo noteikumu Nr.6 2.15.punktu.

Saskaņā ar 2.15.punktu sociālā dzīvokļa izīrēšanai reģistrē: 1) pensijas vecumu sasniegušas politiski represētās personas, 2) maznodrošinātās personas, uz kurām attiecināms viens no tālāk minētajiem nosacījumiem:

2.15.2.1. stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par personas izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2} panta pirmo daļu;

2.15.2.2. stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par pensijas vecumu sasniegušas personas vai personas, kura atzīta par 1. vai 2. grupas invalīdu, izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{3} panta pirmo daļu, 28.^{4} panta otro daļu;

2.15.2.3. persona īrē valsts vai pašvaldības īpašumā esošu dzīvojamo telpu, kuru nodod valstij vai pašvaldībai, jo ir izteikusi vēlēšanos īrēt sociālo dzīvokli (sociālo dzīvojamo telpu);

2.15.2.4. pensijas vecumu sasniegusi vai par 1. vai 2.grupas invalīdu atzīta persona, kura kā ģimenes loceklis lieto vienu dzīvojamo telpu, kas ģimenes locekļu īpašumā nodota privatizācijas procesā, ja šī persona izveidojusi atsevišķu ģimeni vai tai atsevišķa dzīvojamā telpa pienākas saskaņā ar noteikumu pielikumā minētās slimības raksturu;

2.15.2.5. persona īrē dzīvojamo telpu denacionalizētā (likumīgajam īpašniekam atdotā), fiziskai vai juridiskai personai piederošā mājā, turklāt persona dzīvojamo telpu lietojusi līdz īpašuma tiesību atjaunošanai vai mājas nodošanai īpašumā;

2.15.2.6. persona ne mazāk kā trīs gadus īrē fiziskai vai juridiskai personai piederošu dzīvojamo telpu Rīgā;

2.15.2.7. persona ir bārenis un nav nodrošināta ar dzīvojamo telpu;

2.15.2.8. pensijas vecumu sasniegusi vai par 1. vai 2.grupas invalīdu atzīta persona, kura īrē dzīvojamo telpu istabu plānojuma sociālajā dzīvojamā mājā vai sociālo dzīvokli bez ērtībām un regulāri pilda sociālās dzīvojamās telpas īres līguma nosacījumus.

Neviens no uzskaitītajiem nosacījumiem uz pieteicēju nav attiecināms. Ievērojot minēto, konstatējams, ka arī saistībā ar apelācijas sūdzība norādīto palīdzības veidu, neizpildās priekšnoteikumi, lai pieteicēja varētu saņemt no pašvaldības palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā.

[11] Nav nozīmes apelācijas sūdzības argumentam, ka, maksājot pašvaldības uzņēmumam „Kurzemes nami” par dzīvokļa Nr.1, */dzēsta*

adrese/, Rīgā, lietošanu, ir radušās īres tiesiskās attiecības. Īres attiecību esība nav izskatāmās lietas priekšmets. Palīdzības dzīvokļa jautājumu risināšanā saņemšanai vispirms ir nepieciešams konstatēt, ka personai ir tiesības saņemt palīdzību. Konstatējot, ka personai šādas tiesības nepiemīt, ir bezjēdzīgi vērtēt vai attiecīgais dzīvoklis varētu būt izīrēts personai, sniedzot palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, jo tiesības uz palīdzību nepastāv.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt *S.I.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	Ļ.Kušnire
Tiesneši	*(paraksts)*	L.Slica
	(paraksts)	M.Vīgants

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese Ļ.Kušnire
Rīgā, 2008.gada 23.decembrī